

TUTKIMUSEETTINEN
NEUVOTTELUKUNTA
FORSKNINGSETISKA
DELEGATIONEN

Tutkimuseettinen neuvottelukunta

Toimintakertomus | 2015

www.tenk.fi

Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK

Toimintakertomus | 2015

1 | NEUVOTTELUKUNNAN KOKOONPANO JA KOKOUKSET

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) on opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) asettama asiantuntijaelin, joka käsittelee tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Sen tehtävänä on edistää hyvää tieteellistä käytäntöä ja ennaltaehkäistä tutkimusvilppiä (Asetus tutkimuseettisestä neuvottelukunnasta 1347/1991). OKM asettaa TENKin jäsenet tiedeyhteisön esityksestä kolmivuotiskausiksi.

Neuvottelukunnan toimikausi on 1.2.2013 - 31.1.2016. Puheenjohtajana toimi kansleri emerita **Krista Varantola** Tampereen yliopistosta ja varapuheenjohtajana professori **Markku Helin** Turun yliopistosta. Heidän lisäksi neuvottelukunnassa oli kahdeksan muuta jäsentä:

- yksikön johtaja **Arja Kallio**, Suomen Akatemia
- vanhempi tutkija **Jyrki Kettunen**, Arcada
- yliopistonlehtori **Pekka Louhiala**, Helsingin yliopisto
- tutkimusjohtaja **Per Mickwitz**, Suomen ympäristökeskus
- professori **Kirsi Saarikangas**, Helsingin yliopisto
- professori **Ari Salminen**, Vaasan yliopisto
- lakiasiainjohtaja **Ari Suomela**, Tekes
- professori **Pirkko Walden**, Åbo Akademi

Neuvottelukunta kokoontui toimintakertomuskaudella kuusi kertaa. Lokakuun kokous pidettiin kaksipäiväisen vierailun yhteydessä Tampereen yliopistolla.

Neuvottelukunnan sihteerinä toimi ajalla 1.1. - 30.4. TENKin vt. pääsihteeri, TaT **lina Kohonen** ja 1.5. alkaen pääsihteeri, dosentti **Sanna Kaisa Spoof**. Sihteeristössä osa-aikaisena suunnittelijana toimii FM **Terhi Tarkiainen**.

TENKin sihteeristö työskentelee Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) yhteydessä osoitteessa Snellmaninkatu 13, Helsinki.

2 | ENNALTAEHKÄISEVÄ TOIMINTA, TAPAHTUMAT JA KOULUTUS

TENKin ennaltaehkäisevään eettiseen ohjeistukseen *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012* ovat sitoutuneet kaikki yliopistot, valtaosa ammattikorkeakouluista ja lähes kaikki julkisen rahoituksen piirissä olevat tutkimuslaitokset, yhteensä 72 allekirjoittajatahoa. Kolmi-kielinen HTK 2012 -ohje on tilattavissa maksutta TENKin toimistolta ja sen pdf-versio löytyy osoitteesta www.tenk.fi.

TENKin toiminnan vaikuttavuus tiedeyhteisössä ja yhteiskunnassa

Meneillään olleen kolmivuotiskauden merkittävimmäksi tehtäväksi oli linjattu tutkimusetiikan koulutuksen koordinoiti korkeakouluissa ja tutkimusorganisaatioissa, erityisesti yliopistojen tohtorihjelmissä. Tämän tavoitteen mukaisesti laadittiin yhteistyössä Suomen yliopistot UNIFY ry:n kanssa *Väitöskirjan ohjaus- ja tarkastusprosessin tutkimuseettiset suositukset yliopistoille* ja lähetettiin se kommentoitavaksi tutkijakouluille. Suositus käännettiin englanniksi, ja se tullaan julkaisemaan vuoden 2016 puolella.

Ohjeiden laatimisen lisäksi neuvottelukunnan toiminta painottui erilaisiin kansallisiin ja kansainvälisiin asiantuntijatehtäviin ja verkostoitumiseen tutkimuseettisen toimintakulttuurin parantamiseksi. Tutkijoiden ja jatko-opiskelijoiden neuvontaa ja muuta ennaltaehkäisevää työtä jatkettiin. TENK sai tutkimusetiikan alaan liittyviä luennointipyyntöjä korkeakouluilta ja muilta tutkimusorganisaatioilta. TENKin puheenjohtaja, eräät jäsenet ja pääsihteeri toimivat tutkimusetiikan kouluttajina eri puolilla Suomea (LIITE 1). Lisäksi annettiin neuvontaa HTK-loukkausepäilyjen selvittämismekanismeista eri tahoille.

TENKin pääsihteeri toimi varapuheenjohtajana tutkimusetiikan ja vastuullisen tiedeviestinnän verkkokurssin ohjausryhmässä. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi TSV:n toiminnanjohtaja **Lea Ryyänen-Karjalainen** ja sihteerinä

TENKin suunnittelija. Ohjausryhmä kokoontui vuoden aikana viisi kertaa. TSV:n ja Tampereen yliopiston tuottama maksullinen tutkimusetiikan verkkokurssi "Research ethics online course" otetaan käyttöön yliopistojen tohtorikouluissa vuoden 2016 aikana. Kurssin sisällöstä ja toteutuksesta vastasi **Henriikka Mustajoki**.

Vuonna 2015 TENK toimi kolmen tutkimusetiikan alan seminaarin järjestäjänä. Vuosittaiseksi tapahtumaksi muodostunut *Etiikan päivä* järjestettiin 12.3.2015 Tieteiden talolla Helsingissä (LIITE 4). TENK oli päivän pääjärjestäjä. Päivän teemana oli "Hyvä ja paha tieto". Tutkimuseettisen neuvottelukunnan syysseminaarin 25.11.2015 aiheena oli *Tekijyyden tieteessä - Authorship in Science* (LIITE 6). Pääpuhujaksi oli kutsuttu Chief Executive Editor **Sabine Kleinert** *The Lancet* -lehestä. Suuren kiinnostuksen vuoksi halukkaille tarjottiin mahdollisuus seurata seminaaria suorana verkossa. Video-koosteet esityksistä olivat katsottavissa myös jälkempäin. Kaikkien edellä mainittujen seminaarien esityksiä on julkaistu TENKin verkkosivuilla.

Joulukuussa 2015 käynnistyi TENKin ja Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan yhteinen kaksivuotinen hanke *Tiedonjakaminen luo vaikuttavuutta*, jossa keskitytään vastuullisen tiedeviestinnän ja tekijyyden määrittelemisen kysymyksiin. Hankkeen rahoitus tulee OKM:stä.

3 | HYVÄN TIETEELLISEN KÄYTÄNNÖN (HTK) LOUKKAUSEPÄILYJEN KÄSITTELEMINEN

3.1. TENKille ilmoitetut HTK-loukkausepäilyt ja todetut loukkaukset

Vuonna 2015 Suomen yliopistot, ammattikorkeakoulut ja muut HTK-ohjeeseen sitoutuneet tutkimusorganisaatiot ilmoittivat TENKille yhteensä 23 uudesta hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyistä. Epäilyt selvitettiin siinä organisaatiossa, missä epäilyn alainen tutkimus oli tekeillä tai tehty. Näistä osan käsittely jatkui seuraavan vuoden puolelle.

TENKille saapuneiden ilmoitusten mukaan vuoden 2015 aikana tutkimusorganisaatioissa saatettiin päätökseen yhteensä 24 HTK-tutkintaa, joista osa oli käynnistynyt vuoden 2014 puolella. Näistä tutkituista tapauksista 17 ei todettu HTK-loukkausta. Sen sijaan 7 tutkitussa tapauksessa todettiin hyvän tieteellisen käytännön loukkaus. Näistä 4 tapauksessa oli kyseessä plagiointi, 2 tapauksessa hyvän tieteellisen käytännön loukkaus liittyi tekijyyksysymyksiin ja yhdessä piittaamattomuus oli törkeää hyvän tieteellisen käytännön laiminlyöntiä. Todettujen HTK-loukkaustapausten anonymisoidut tapauslyhennelmät esitetään kohdassa 3.2.

3.2. Tutkimusorganisaatioissa todetut HTK-loukkaukset

Tapaus 1: Pro gradu plagioitu suurelta osin toisesta saman alan pro gradusta

Erään yliopiston käyttäytymistieteellisen alan pro gradu -tutkielma osoittautui esiselvityksen perusteella suurelta osin plagioiduksi toisesta, saman alan pro gradu -tutkielmasta. Suorat lainaukset kattoivat noin 45% tutkitusta pro gradu -työstä.

Tapaus 2: Väitöskirjasta paljastui törkeä laiminlyönti ennen väitöstilaisuutta

Eräässä yliopistossa valmiin tekniikan alan väitöskirjan käsikirjoituksen saanut vastaväittäjä esitti epäilyn plagioinnista, mistä syystä pidettäväksi aiottu väitöstilaisuus peruutettiin. Asiassa suoritettiin esiselvitys ja varsinainen tutkinta, jonka lopputuloksena kävi ilmi, että väitöskirjakäsikirjoitus sisälsi mm. laajoja Wikipedia-sitaatteja ilman asianmukaisia lähdeviitteitä. Väittelijän todettiin syyllistyneen piittaamattomuuteen

hyvästä tieteellisestä käytännöstä, joka ilmeni törkeänä laiminlyöntinä ja holtittomuutena tutkimustyön eri vaiheissa.

Tapaus 3: Tutkijan jättäminen pois julkaisusta oli lievä HTK-loukkaus

Lääkieteen alan tutkija A:n mukaan hänen tutkimuspaanostaan ei ollut riittävästi huomioitu tutkimushankkeessa eikä sen pohjalta tehdyssä julkaisussa. Epäilyn pohjalta suoritettiin esiselvitys, jonka mukaan asiassa ei ollut tapahtunut tutkimusvilppiä. Tutkija pyysi asiasta TENKin lausunnon. Lausunnossaan TENK huomioi, että esiselvitys paljasti käytäntöjä, jotka eivät ole tutkimuseettisesti moitteettomia, minkä jälkeen yliopisto suoritti asiassa varsinaisen tutkinnan. Sen perustella voitiin todeta, että artikkelin kanssa kirjoittajat olivat syyllistyneet lievään HTK-loukkaukseen jättäessään A:n pois yhteisartikkelin kirjoittajista.

Tapaus 4: Tutkija plagioi toista saman laitoksen tutkijaa lisensiaatintyössään ja väitöskirjassaan

Erään yliopiston entinen tohtoriopiskelija esitti epäilyn, että hänen kanssaan samassa luonnontieteiden alan tutkimushankkeessa työskennellyt tutkija olisi plagioinut hänen diplomityötään sekä lisensiaatintyössään että väitöskirjassaan. Asiassa suoritettiin esiselvitys ja varsinainen tutkinta, joiden perusteella kävi ilmi, että tutkija oli plagioinut diplomityötä sekä suoraan että mukaillen useaan otteeseen. Hänen todettiin syyllistyneen vilppiin.

Tapaus 5: Tutkimusryhmän johtaja ja nuorempi tutkija anastivat tutkimusaineistoa

Eräässä yliopistossa toiminutta kansainvälistä lääketieteen alan tutkimusryhmää epäiltiin lukuisista HTK-loukkauksista liittyen tulosten julkaisemiseen. Varsinaisessa tutkinnassa todettiin, että tutkimusryhmän johtava professori ja nuorempi tutkija olivat syyllistyneet piittaamattomuuteen hyvästä tieteellisestä käytännöstä julkaisemalla tutkimuksen tuloksia epämääräisin kuvatekstein ja vähätteleillä muiden tutkijoiden osuutta aineiston tuottamisessa.

Tapaus 6: Väitöskirjassa plagiointia menetelmäosuudessa

Erään yliopiston humanistisen alan väitöskirjassa todettiin esiselvityksen perusteella lainatun toistuvasti suoraan ja epäsuorasti ilman lähdeviitteitä aiempaa tutkimusta. Kaikkiaan lainattuja kohtia oli kymmeniä. Vilppi rajoittui menetelmäosioon, josta noin 15% oli plagioitu.

TENKILLE ILMOITETUT HTK-LOUKKAUSEPÄILYT JA TODETUT HTK-LOUKKAUKSET, LKM		2015	2014	2013	2012	2011
Tutkimusorganisaatioiden viralliset ilmoitukset uusista HTK-loukkausepäilyistä		24	23	19	8	13
Tutkimusorganisaatioissa päätökseen saadut HTK-prosessit, joissa HTK-loukkaus (vilppi tieteellisessä toiminnassa tai piittaamattomuus hyvästä tieteellisestä käytännöstä) todettiin*	Vilppi	4	5	2	0	3
	Piittaamattomuus	3	1	2	5	0
Tutkimusorganisaatioissa päätökseen saadut HTK-prosessit, joissa ei todettu HTK-loukkausta*		17	15	10	5	9

* Luvussa mukana myös ennen ko. vuotta ilmoitettuja tapauksia, jotka on saatu päätökseen ko. vuonna.

Tapaus 7: Pro gradussa todettiin HTK-loukkaus, vaikka suoraa plagiointia ei voitu osoittaa

Eräessä yliopistossa todettiin kaupallisen alan pro gradu -tutkielmassa plagiaatintunnistusjärjestelmän antaman raportin perusteella useita viitteettömiä lainauksia tutkimuskirjallisuudesta. Asiassa suoritetun varsinaisen tutkinnan perusteella rehtori totesi tekijän syyllistyneen HTK-loukkaukseen. Suoraa plagiointia ei kuitenkaan voitu näyttää toteen. Epäiltyä ei tavoitettu kuulemista varten.

3.3. TENKiltä pyydytetyt ja TENKin antamat HTK-lausunnot

Vuonna 2015 TENK vastaanotti yhteensä 11 uutta, hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyihin liittyvää lausuntopyyntöä. Yhdessä tapauksessa ei lausuntoa annettu, sillä lausuntopyyntö tehtiin HTK-ohjeessa mainitun 6 kk määräajan mentyä umpeen. Kolmen lausuntopyyntöä käsittelevä oli 31.12.2015 vielä kesken. Näin ollen TENK antoi yhteensä kahdeksan HTK-lausuntoa vuonna 2015.

Seuraavassa TENKin vuonna 2015 antamat HTK-lausunnot anonymisoituina lyhennelminä:

Lausunto 1: Tilastojen tulkinnaassa oli kyse tieteellisestä kiistasta

Tutkija A katsoi, että erään yhteiskuntatieteellisen alan tutkimuslaitoksen tutkimuspäälliköt Y ja B ovat raportin kirjoittajina syyllistyneet piittaamattomuuteen HTK:sta. Tämä ilmenee A:n mukaan käsitteiden vääristeleminen ja huolimattomuutena alan tilastojen laadinnassa ja tulkinnaassa. Lisäksi väärin johtopäätösten raportoinnilla johdettiin lukijoita harhaan. Saatuaan asiasta HTK-ilmoituksen tutkimuslaitoksen johtaja katsoi, että kiistan keskiössä oli tutkijoiden eriävä näkemys käsitteen määrittelystä ja asiaan liittyvästä tilastoinnista. Koska kyseessä ei näin ollen ollut

HTK-loukkaus, asiasta ei ollut tarvetta käynnistää HTK-prosessin mukaista esiselvitystä. Lausunnonaan TENK yhtyi tähän käsitykseen ja katsoi, että koska kyseessä oli tieteellinen kiista eikä tutkimuseettinen kysymys, toimitusjohtaja oli toiminut HTK-ohjeen mukaisesti.

Lausunto 2: Vilppiepäily ei liittynyt tutkimusetiikkaan

Eräs yliopisto oli saanut HTK-ilmoituksen, jossa henkilö A epäili, että hänen henkilötietojensa ja julkaisemattomia tekstejään oli anastettu. Yliopisto ei käynnistänyt asiassa HTK-prosessia, koska asia ei sen mielestä koskenut HTK-loukkausta. TENK totesi lausunnonaan, että yliopisto oli näin toimiessaan noudattanut HTK-ohjetta.

Lausunto 3: Ansioluettelon paisuttelu oli vastuutonta mutta ei piittaamattonta

Dosentti A ilmoitti erään yliopiston rehtorille, että yliopiston humanistisen alan professori B oli syyllistynyt ansioluettelon paisutteluun. A oli toiminut erään hankkeen vastuullisena tutkijana yliopiston palveluksessa. A:n työsuhteen päätyttyä ansio kyseisen hankkeen talousvastuusta oli yliopiston sisäisessä tutkimustietokannassa muutettu A:lta laitosjohtajana toimineelle B:lle. B oli merkinnyt ansioluettelonsa kyseisen hankkeen rahoituksen hankkimisen. A pitää tätä omana ansionaan.

TENK katsoi, että B on laatinut ansioluettelon harhaan johtavasti siten, että siitä voi saada käsityksen, että k.o. hankerahoituksen hankkiminen oli ollut yksin hänen ansiotaan. Vaikka laitosjohtajana osa hankkeen talousvastuusta olikin kuulunut B:lle ja vaikka ansioluettelomallin väliotsikoinnilla oli osuutta väärän käsityksen muodostumiseen, B:n olisi pitänyt omaan ansioluettelonsa täsmentää osuutensa rahoituksen hankkimisessa. Yliopiston HTK-prosessin mukaan tutkimustietokantamerkinneen muuttamiseen B:llä ei todettu olleen osuutta.

TENK katsoi lausunnossaan, että vaikka B oli toiminut vastuuttomasti, teko ei ollut ollut sillä tavoin holtiton, että piittaamattomuuden tunnusmerkit olisivat täyttyneet. Näin ollen yliopiston HTK-tutkintaprosessin lopputulos eli se, että HTK-loukkausta ei ollut tapahtunut, oli asianmukainen. Koska e.m. tapahtumat ajoittuivat ajalle ennen HTK 2012 -ohjeen voimaan tuloa ratkaistaessa sitä, oliko HTK-loukkaus tapahtunut, käytettiin HTK 2002 -ohjetta.

Lausunto 4: Toisen kirjoittajan osuus ei ollut piittaamattomuutta

Erään tutkimuslaitoksen johtajan tekemän päätöksen mukaan vanhempi tutkija A oli yhdessä erikoistutkija Y:n kanssa syyllistynyt anastamiseen lähettämällä projektitutkija B:n laatimia luonnonvara-alan tutkimustuloksia ja tekstiä sisältävän käsikirjoituksen omissa nimissään arvioitavaksi tieteelliseen lehteen mahdollista julkaisemista varten. Kun on käynyt ilmeiseksi, että B ei hyväksy artikkelin julkaisemista niin, että tämä mainitaan vain kiitoksissa, on A lopulta tarjoutunut vetäytymään kirjoittajuudesta. Sekä A että Y saivat huomautuksen anastamisesta. Tapahtumasarjaa arvioinut tutkimusryhmä ei ollut lausunnossaan yksimielinen.

Vanhempi tutkija A pyysi TENKin lausuntoa liittyen hänen rooliinsa artikkelin toisena kirjoittajana sekä siihen, oliko tutkintaryhmä asiallisesti koottu ja olisiko tutkintaryhmän pitänyt olla yksimielinen päätöksessään.

TENKille toimitetun aineiston perusteella ei ollut mahdollista päätellä kenenkään jäsenen olleen jäävi. Myös vaatimus ulkopuolisesta jäsenestä täyttyi. Tutkintaryhmän ei myöskään tarvitse olla yksimielinen päätöksessään. Näin ollen TENK ei nähnyt huomautettavaa HTK prosessissa.

Vetäytyminen kirjoittajuudesta ei TENKin näkemyksen mukaan ollut asiallinen tapa reagoida tilanteeseen, mutta se osaltaan osoittaa, että A:n pyrkimyksenä ei ole ollut anastaa B:n tutkimustuloksia omiin nimiinsä. A on myös selkeästi tuonut Y:lle ilmi huolensa B:n osuuden oikeasta kuvaamisesta. Näin ollen TENK katsoo, että A ei ole syyllistynyt tutkimustulosten anastamiseen.

Lausunto 5: Artikkelin lähettäminen julkaisijalle ilman yhden kirjoittajan suostumusta oli piittaamattomuutta

TENK vastaanotti samasta, lausunnossa 4 mainitusta HTK-tutkinnasta myös erikoistutkija Y:n lausuntopyynnön. Y oli edellisessä tapauslyhennelmässä kuvatun hankkeen vastuullinen johtaja ja artikkelin ensimmäinen kirjoittaja. Hän pyysi TENKin lausuntoa siitä, oliko asian käsittely tutkimuslaitoksessa asianmukainen. Lausuntopyynnön mukaan kaksi tutkimusryhmän jäsenistä oli jääviä eikä ryhmässä ollut yhtään aidosti organisaation ulkopuolista jäsentä. TENKille toimitetun aineiston perusteella ei kuitenkaan ollut mahdollista päätellä kenenkään jäsenen olleen jäävi. Myös vaatimus ulkopuolisesta jäsenestä täyttyi. Näin ollen TENK ei näe huomautettavaa tutkimusryhmän kokoonpanossa eikä muutoinkaan prosessissa.

TENKin näkemyksen mukaan Y oli pyrkinyt toimimaan erittäin vaikeassa tilanteessa siten, että tutkimustulokset saadaan julkaistua. TENK pitää uskottavana, että hänen vaihtumensa ovat olleet oikeat eikä toiminnan ensisijaisena tarkoituksena ole ollut anastaa B:n tutkimustuloksia.

Tästä huolimatta TENK katsoo, että Y teki virheen lähettäessään artikkelin julkaisijalle ilman B:n suostumusta. Näin ollen tutkimuslaitoksen päätös on Y:n kohdalla ollut oikea.

Lausunto 6: Artikkelin käännöksen julkaiseminen piti tutkia tarkemmin

Erään yliopiston taloustieteiden alan tohtorikoulutettava A kirjoitti tutkimushankkeen johtajan kanssa suomenkielisen artikkelin alan kotimaiseen tieteelliseen julkaisusarjaan. Hän oli kerännyt ja analysoinut artikkelin pohjana olleen aineiston. Artikkelin merkittiin tekijäksi myös hankkeen johtajan puoliso, joka toimi laitoksella tohtorikoulutettavana, vaikka tämä oli lausunnonpyytäjän mukaan toiminut lähinnä artikkelin kieliasun tarkastajana.

Myöhemmin A huomasi, että hankkeen johtaja oli yhdessä tohtorikoulutettavan kanssa julkaissut englanniksi saman sisältöisen artikkelin A:n asiasta tietämättä. Lisäksi artikke-

TENKIN ANTAMAT LAUSUNNOT, LKM	2015	2014	2013	2012	2011
TENKin vastaanottamat uudet HTK-prosessiin liittyneet lausuntopyynnöt	11	11	5	8	8
TENKin antamat HTK-prosessiin liittyneet lausunnot (mukana myös eri lausuntopyyntöjä kuin edell. kohdassa)	8	4	5	5	7
HTK-lausunnon laatiminen kesken 31.12.	3	2	-	1	2
TENKin muut kuin HTK-prosessiin liittyvät asiantuntijalausunnot	-	-	1	4	1

lissa 2 on viitattu artikkeliin 1 ikään kuin se olisi itsenäinen artikkeli, mikä on viittausten keinotekoisista paisuttelua. Esiselvityksen perusteella yliopiston kansleri teki päätöksen, jonka mukaan hyvää tieteellistä käytäntöä ei ollut loukattu eikä varsinaista tutkintaa käynnistetty.

TENKin arvion mukaan kahden artikkelin samankaltaisuuden vertailu ei ollut riittävä peruste olla käynnistämättä varsinaista tutkintaa. Yliopiston on täten suoritettava varsinainen tutkinta.

Lausunto 7: Evaluointiprosessi ei ollut puolueellinen, esiselvitys oli tehty HTK-ohjeen mukaisesti

Professori A ja dosentti B epäilivät, että professori A:n johtaman hankkeen kansainvälinen evaluointi olisi ollut puolueellinen ja että arvioitsijana toiminut professori X olisi ollut esteellinen. Eräässä yliopistossa suoritettussa esiselvityksessä tutkittiin professori X:n puolueellisuutta, eikä tällaisesta löytynyt näyttöä.

TENKin tehtävänä ei ole arvioida sitä, miten laadukkaasti tutkimusryhmän evaluointi suoritettiin. Tutkimuseettisiä kysymyksiä herää vasta, jos menettelytavat ovat olleet holtittomia ja synnyttävät vaikutelman, että raportissa on tarkoituksellisesti vähätelty arvioinnin kohteena olleita tutkijoita. Esiselvityksessä ei havaittu tällaista eivätkä lausunnon pyytäjät tuoneet esille sellaista lisätietoa, joka antaisi TENKille aiheen arvioida asiaa toisin tai todeta, ettei asiaa ole riittävästi selvitetty.

Professori A ja dosentti B pitivät myös asiassa tehdyn esiselvityksen suorittanutta professori Y:tä esteellisenä. He eivät kuitenkaan esittäneet mitään konkreettista sen tueksi, että tämä olisi ollut asiassa puolueellinen. TENKin saamien asiakirjojen valossa ei ole aihetta epäillä, että hyvää tieteellistä käytäntöä olisi loukattu. Sen vuoksi TENK katsoo, että yliopisto on voinut tehdä päätöksen asian käsittelyn lopettamisesta ilman, että varsinaista tutkintaa on suoritettu.

Lausunto 8: Tutkimushankkeen ideointi ei automaattisesti oikeuttanut tekijyyteen julkaisussa

Erään yliopiston professori A toi ilmi HTK-ilmoituksessa, että hänen johtamassaan hankkeessa työskennelleet saman alan professori Y ja jatkokoulutettava B ovat harhautaneet häntä hankeyhteistyössä ja julkaisseen omissa nimissään hankkeen tuloksia. A:n mukaan Y ja B valmistelivat häneltä salassa ja hankerahoitusta väärinkäyttäen koesarjan ja kirjoittivat sen perusteella artikkelin, josta muodostui B:n väitöskirjan II osajulkaisu. A oli B:n väitöstyön pääohjaaja. A:n mukaan B ja Y jättivät hänet asiallisen tiedottamisen ulkopuolelle ja täten vaikeuttivat hänen työtään hankkeen

johtajana ja B:n väitöstyön pääohjaajana. Asiassa suoritettun HTK-esiselvityksen ja varsinaisen tutkinnan jälkeen kanslerin päätös oli, että HTK-loukkausta ei ole tapahtunut.

Epäilyn tutkintaa koskevien alkuperäisasiakirjojen perusteella TENK katsoo, että tutkinta on suoritettu TENKin ohjeiden mukaisesti. A ei lausuntopyyntössään eikä myöhemmissä kirjelmässään kuitenkaan pystynyt osoittamaan sellaista tieteellistä alkuperäisideaa, jonka anastamisesta voisi kyseisen artikkelin kohdalla olla kyse. TENKin näkemyksen mukaan tutkimushankkeen ideointi, johtajuus tai ohjaussuhde kirjoittajaan ei itsessään automaattisesti oikeuta tekijyyteen hankkeen aikana toteutuneissa julkaisussa. Eri osapuolten toiminta hankkeen aikana on ollut monelta osin poikkeuksellista, mutta selvityksessä ei tullut esille sellaista piittaamattomuutta, jota voitaisiin pitää hyvän tieteellisen käytännön loukkauksena. TENK katsoo, että HTK-tutkinta suoritettiin yliopistossa asianmukaisesti.

4 | IHMISTIETEIDEN EETTINEN ENNAKKOARVIOINTI

TENKin *Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja ehdotus eettisen ennakkoarvioinnin järjestämiseksi* -ohjeistukseen on sitoutunut yhteensä 61 organisaatiota. TENK koordinoi ihmistieteiden alan tutkimuksen eettistä ennakkoarviointia ja edistää alueellisten ja organisaatiokohtaisten eettisten toimikuntien yhteistyötä.

TENK seuraa ihmistieteiden eettisen ennakkoarvioinnin tilannetta korkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa keräämällä vuosittain tietoa toimikuntien toiminnasta ja niiden käsittelemien tapausten määristä. TENKin toimisto myös ylläpitää toimikuntien yhteystietolistaa.

Eettisten toimikuntien käsittelemien lausuntopyyntöjen määrät ovat jatkaneet kasvuaan edellisvuosista, mikä on luonut painetta toimikuntien työskentelylle. Eniten haastetta ovat aiheuttaneet monitieteiset ja kansainväliset tutkimushankkeet. Lausuntopyyntöt ovat yhä olleet paikoin puutteellisia, eivätkä tutkimusryhmät osaa aina varata riittävästi aikaa ennakkoarvioinnille. Lausuntoa saatetaan myös hakea jo alkaneeseen tutkimukseen. Rajanveto lääketieteelliseen tutkimukseen on kuitenkin selkiytynyt.

Toimikunnat ovat vuonna 2015 kiinnittäneet erityistä huomiota käsiteltävänä olleiden tutkimusten aineistonhallintaan tutkimuksen koko elinkaaren aikana ja myös aineiston jatkokäytön mahdollistamiseen. Ihmistieteellisessä tutkimuksessa henkilörekisterin muodostuminen on usein tutkijoille epäselvää. Ammattikorkeakouluissa eettisen ennakkoarvioinnin tarve on vähäisempää, mutta kysymyksiä

IHMISTIETEIDEN EETTISTEN TOIMIKUNTIEN KÄSITTELEMÄT TAPAUKSET, LKM	2015	2014	2013
Eettisen ennakoarvioinnin lausuntopyynnöt	341	303	265
Eettisten toimikuntien antamat lausunnot	295	287	243
Palautetut lausuntopyynnöt (ei lausuntoa tai kielteinen lausunto korjausvaatimuksin)	49	52	42

on herättänyt mm. tutkijan kahtalainen rooli, kun tutkimus tapahtuu osana omaa työtä.

Yleisin peruste lausuntopyynnölle oli vuonna 2015 sama kuin aikaisempinakin vuosina, eli julkaisijan vaatimus. Lausuntopyyntöjä tehdään eniten terveys- ja hoitotieteiden sekä psykologian alalta.

Vuoden 2015 syksyllä TENK järjesti Tampereella yhteistyössä Tietoarkiston kanssa eettisille toimikunnille suunnatun koulutus- ja keskustelutilaisuuden *Aineistonhallinta ja eettinen ennakoarviointi* (LIITE 5). Toimikunnilta saadussa palautteessa TENKin järjestämiä tilaisuuksia on kiiteltu ja niitä toivotaan järjestettäväksi myös jatkossa.

5 | YHTEISTYÖ, ALOITTEET SEKÄ JULKAISU- JA TIEDOTUSTOIMINTA

TENK jatkoi tutustumista tutkimuseettiseen tilanteeseen yliopistokaupungeissa pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Päättyneenä vuonna neuvottelukunnan jäsenten ja sihteeristön opintomatkan kohteeksi valikoitui Tampereen yliopisto 26. - 27.10.2015. Rehtori **Kajja Holli** ja vararehtori **Pertti Haapala** isännöivät vierailua. TENK tapasi muun muassa yliopiston eettisen toimikunnan edustajia. Vierailun yhteydessä yliopistolla järjestettiin myös ihmistieteiden eettisille toimikunnille suunnattu tilaisuus.

TENK teki yhteistyötä kansallisten eettisten neuvottelukuntien, Tiedeakatemiain neuvottelukunnan ja Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan TJNK:n kanssa muun muassa Etiikan päivän järjestelyissä. TENK toimi myös aktiivisena TSV-yhteisön jäsenenä.

TENK seurasi aktiivisesti tutkimuseetiikkaan liittyntä julkaisutoimintaa ja mediakeskustelua sekä otti niihin osaa. Neuvottelukunta julkaisi myös suomen-, ruotsin- ja englanninkielisen esitteen toiminnastaan. Neuvottelukunnan jäsenet ja pääsihteeri verkostoituvat ja tiedottavat TENKin toiminnasta pitämällä seminaariesitelmää (LIITE 1) sekä julkaisemalla artikkeleita ja antamalla haastatteluita (LIITE 2).

TENKin pääsihteeri oli mukana myös Turun kirja- ja tiedemessuilla ja vastasi messukävijöiden kysymyksiin tutkimusvilpistä TJNK:n osastolla.

TENKin jäsenet toimivat aktiivisesti sekä valtakunnallisissa että paikallisissa eettisissä toimikunnissa ja työryhmissä (LIITE 3). TENK seurasi myös avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallista ja kansainvälistä kehitystä.

6 | KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Puheenjohtaja toimii Suomen edustajana All European Academies ALLEAn tutkimuseetiikkaa käsittelevässä Science and Ethics -pysyväiskomiteassa. Pääsihteeri toimii Euroopan kansallisten tutkimuseettisten toimistojen verkoston ENRIOn strategiaryhmän jäsenenä. ENRIOn kevätkokous pidettiin Luxemburgissa ja syyskokous Ateenassa. Lisäksi TENKillä on aktiiviset yhteistyösuhteet pohjoismaisiin toimijoihin kuten NordForskiin ja muihin alan asiantuntijatahoihin.

Puheenjohtaja ja pääsihteeri osallistuivat tutkimuseetiikan 4. maailmankongressiin Brasiliassa Rio de Janeirosa 31.5. - 3.6.2015. Puheenjohtaja esiintyi sekä ENRIOn että Yhdysvaltojen Office of Research Integrity ORIn organisoimissa erillissymposiumeissa.

7 | HENKILÖSTÖ JA TALOUS

TENKin toimintasuunnitelma laaditaan neuvottelukunnan kolmivuotiselle toimikaudelle. Kullekin kalenterivuodelle vahvistetaan kuitenkin erikseen toiminnan painopisteet talousarvion laadinnan yhteydessä.

OKM oli osoittanut TENKille vuodelle 2015 toimintamäärärahaa 132 000 €. Tästä 36 000 € käytettiin varsinaisen toiminnan kuluihin kuten julkaisu-, seminaari- ja matkakuluihin. Joulukuussa 2015 käynnistyi TJNK:n kanssa yhteinen kaksivuotinen hanke

Tiedon jakaminen luo vaikuttavuutta, jonka kokonaisrahoitus on 200 000 €.

TENKillä oli vuonna 2015 yksi päätoiminen työntekijä, pääsihteeri, sekä yhteinen suunnittelija TJNK:n kanssa. TSV tarjosi TENKille talous- ja henkilöstöhallinnon, verkkoyhteydet sekä tietotekniikkapalveluita. Tieteiden talon tilat olivat maksutta käytettävissä kokouksia ja seminaareja varten.

Tämä toimintakertomus on esitelty tutkimuseettisen neuvottelukunnan kokoukselle 26. huhtikuuta 2016.

Krista Varantola
Puheenjohtaja

Sanna Kaisa Spoof
Pääsihteeri

Etiikan päivä: Hyvä ja paha tieto -seminaari veti Tieteiden talon täyteen 12.3.2015.

LIITE 1

Luettelo tutkimusetiikkaa koskevista seminaari- ja koulutustilaisuuksista, joissa tutkimuseettisen neuvottelukunnan jäsenet tai pääsihteeri ovat esiintyneet vuonna 2015

Puheenjohtaja **Krista Varantola:**

- Some RI issues – Any good solutions in sight?, esitelmä, ENRIO Partner Symposium, Rio de Janeiro 1. - 2.6.2015
- The different approaches used by member states and national agencies, esitelmä, ENRIO Partner Symposium, Rio de Janeiro 1. - 2.6.2015
- Differences in research cultures and systems for handling research misconduct, pyydetty puheenvuoro, Norjan opetusministeriö konferenssi, Oslo 8.6.2015
- Entäs se eettinen puoli? Eri toimijoiden vastuista ja oikeuksista väitöskirjaprosessissa, esitelmä, Opintoasian päivät, Oulu 30.9.2015

Pääsihteeri **Sanna Kaisa Spoof:**

- Vilppiklinikka – tutkimusvilpin tunnistaminen, neuvonta, Turun kirja- ja tiedemessut, Turku 2.10.2015
- Tilaisuuden avaus sekä puheenvuoro TENKin ja eettisten toimikuntien yhteistyöstä, Aineistonhallinta ja eettinen ennakoarviointi, ihmistieteiden eettisille toimikunnille tarkoitettu koulutus- ja keskustelutilaisuus, järjestäjinä TENK ja Tietoarkisto, Tampere 26.10.2015
- Tutkimusvilpin ilmeneminen ja TENKin rooli sen torjunnassa, esitelmä, Tutkimusetiikan seminaari, Tampereen yliopisto 18.11.2015
- Tekijyyteen liittyvät haasteet Tutkimuseettisen neuvottelukunnan arjessa – esitelmä. Tekijyys tieteessä – Authorship in science –seminaari, järjestäjä TENK, Tieteiden talo, Helsinki 25.11.2015.
- Scholars at risk: Research ethics and challenging fieldwork, Helsingin yliopiston 375-juhlavuoden paneelikeskustelu, Helsingin yliopiston Tiedekulma 8.12.2015

Vt. pääsihteeri **Iina Kohonen:**

- Tutkimusetiikka, tutkimusmenetelmäkurssi, Aalto-yliopiston taiteen ja suunnittelun korkeakoulu, Helsinki 5.3.2014
- Responsible conduct of research and procedures for handling allegations of misconduct in Finland, luento, MATRENA, Doctoral Programme in Materials Research and Nanosciences, Heureka, Vantaa 23.2.2015

Jäsen **Jyrki Kettunen:**

- Hyvä tieteellinen käytäntö ja tutkimusetiikka, sosiaali- ja terveysalan ylempää ammattikorkeakoulututkintoa opiskeleville osana menetelmäopintoja, Arcada
- Hyvä tieteellinen käytäntö ja tutkimusetiikka, sosiaali- ja terveysalan alempaa ammattikorkeakoulututkintoa opiskeleville osana menetelmäopintoja, Arcada

Jäsen **Pekka Louhiala:**

- Research ethics for health scientists, kurssi, Biomedicum, Helsinki 13.1.-22.1.2015
- Tutkimusetiikasta, luento, Akateeminen terveyskeskus, Helsinki 23.4.2015
- Julkaisemisen ja kirjoittamisen etiikka, luento, yliopistopedagogiikan kurssi, Biomedicum, Helsinki 7.10.2015
- Who is the author, luento TENKin seminaarissa, Helsinki 25.11.2015

LIITE 2

Neuvottelukunnan jäsenten vuonna 2015 kirjoittamat artikkelit ja muut tutkimuseetiikan alan julkaisut sekä haastattelut

Varapuheenjohtaja **Markku Helin:**

- Oikeustiede ja tutkimuseetiikka. - Lakimies 6/2015

Pääsihteeri **Sanna Kaisa Spoof:**

- Päivän humanisti 4.11.2015 ja henkilöesittely Helsingin yliopiston humanistisen tiedekunnan "375 humanistia" -sivustolla (<http://375humanistia.helsinki.fi/humanistit/sanna-kaisa-spoof>)
- Responsible conduct of research and procedures for handling allegations of misconduct in Finland. - Research Integrity in the Nordic countries – national systems and procedures. NordForsk Expert Seminar, Oslo 9 April 2014. NordForsk 2015

Jäsen **Pekka Louhiala:**

- Lääketieteen opetus Helsingin yliopistossa 375 vuotta, videohaastattelu, 22.10.2015

LIITE 3

Neuvottelukunnan jäsenten jäsenyydet muissa kuin TENKin omissa tutkimuseettisissä toimielimissä vuonna 2015

Puheenjohtaja **Krista Varantola:**

- All European Academies ALLEA, Science and Ethics -pysyväiskomitea, jäsen

Pääsihteeri **Sanna Kaisa Spoof:**

- European Network of Research Integrity Offices ENRIOn strategiaryhmä, jäsen
- Tieteellisten seurain valtuuskunnan ja Tampereen yliopiston Tutkimuseetiikan verkkokurssin ohjausryhmä, varapuheenjohtaja

Jäsen **Jyrki Kettunen:**

- Pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulujen ihmistieteiden eettinen toimikunta (Arcada, Diak, Humak ja Metropolia), puheenjohtaja
- Yrkeshögskolan Arcada Ab, Etiska Rådet, puheenjohtaja
- Tieteellisten seurain valtuuskunnan ja Tampereen yliopiston Tutkimuseetiikan verkkokurssin ohjausryhmä, jäsen
- Avoin tiede ja tutkimus -hankkeen asiantuntijaryhmä, jäsen

Jäsen **Pekka Louhiala:**

- Suomen lääkäriliiton eettinen neuvottelukunta, jäsen
- Apteekkitoiminnan eettinen neuvottelukunta, puheenjohtaja
- Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan tutkimuseettinen toimikunta, puheenjohtaja

Jäsen **Kirsi Saarikangas:**

- Helsingin yliopiston ihmistieteiden eettisen ennakkoarvioinnin toimikunta, varajäsen

ETIIKAN PÄIVÄ 2015: HYVÄ JA PAHA TIETO

12.3.2015 Tieteiden talo, Helsinki

OHJELMA

9.30 Aamukahvit

10.00 Tervetuloa!

Akateemikko **Risto Nieminen**, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta

10.10 - 11.30 Tiede ja tutkimus myyttejä rakentamassa ja purkamassa

Keskustelu toimittaja **Anna-Liisa Haavikon** johdolla.

- professori **Tiina Kinnunen**, Oulun yliopisto
- professori **Heikki Hiilamo**, Helsingin yliopisto
- tutkija **Vienna Setälä**

11.30 - 12.30 Lounastauko (omakustanteinen)

12.30 - 14.00 Kun olisi puhuttava... mutta vaiennetaan

Perustuslaki turvaa tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapauden. Mikä saa vaikenemaan? Tiedetoimittaja **Satu Lipposen** johdolla keskustellaan, millaista on olla julkinen toimija, silloin kun se aiheuttaa henkilökohtaisen uhan.

- valokuvataiteilija **Harri Pälviranta**
- professori **Marjo Kaartinen**, Turun yliopisto
- toimittaja **Johanna Korhonen**
- historiantutkija **Oula Silvennoinen**, Helsingin yliopisto

14.00 - 14.20 Kahvitauko (2. krs)

14.20 - 15.20 Kun olisi puhuttava... mutta vaietaan

Tiedetoimittaja **Satu Lipposen** johdolla tarkastellaan tutkijayhteisön sisäistä keskustelua tutkimuksen negatiivisista seurauksista. Itsesensuuri voi olla perusteltu ratkaisu esimerkiksi tilanteissa, joissa tutkimustulosten julkaiseminen voisi edesauttaa pahojen sovellusten toteuttamista.

- professori **Matti Häyry**, Aalto-yliopisto
- professori **Veikko Launis**, Turun yliopisto
- erityisasiantuntija **Susanna Sissonen**, THL/Biologisten uhkien osaamiskeskus

15.30 - 17.00 Lääketieteen edistyminen - yhteiskunnan vai yksilön etu?

Keskustelua yhdestä lääketieteellisen tutkimuksen keskeisestä periaatteesta, joka on tutkimuslain (488/1999) 4 §:ssa ilmaistu seuraavasti:

”Lääketieteellisessä tutkimuksessa tutkittavan etu ja hyvinvointi on aina asetettava tieteen ja yhteiskunnan etujen edelle.”

- Avaus, ylilääkäri **Tapani Keränen**, THL/TUKIJA
- Lääketieteellisen tutkimuksen ominaispiirteet - henkilökohtainen riski vs. yhteisön etu? Esimerkkinä terveillä vapaaehtoisilla tehtävät tutkimukset. Professori **Mika Scheinin**, Turun yliopisto
- Potilastietojen käyttö tutkimuksessa - hoitojen kehittämistä vai arkaluontoisten tietojen urkkimista? Esimerkkinä potilasturvallisuus. Professori **Risto P. Roine**, Itä-Suomen yliopisto
- Yksilön ja yhteisön etu/hyvinvointi vastakkain? Filosofin näkökulma. Professori **Veikko Launis**, Turun yliopisto

Järjestäjät:

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK), Biotekniikan neuvottelukunta (BTNK), Geenitekniikan lautakunta (GTLK), Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta (TJNK), Tiedeakatemiain neuvottelukunta (TANK), Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE, Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta TUKIJA

Lisätietoja:

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan pääsihteeri lina Kohonen, puh. 050 594 1909, tenk@tsv.fi

Aineistonhallinta ja eettinen ennakoarviointi - Ihmistieteiden eettisille toimikunnille tarkoitettu koulutus- ja keskustelutilaisuus

Aika: maanantai 26.10.2015 klo 12:00–15:00

Paikka: Tampereen yliopisto, Päätalon sali A2b

Järjestäjät: Tutkimuseettinen neuvottelukunta ja Tietoarkisto.

Aineistonhallinta on tullut yhä merkittävämmäksi osaksi tutkimusta. Sen taustalla ovat rahoittajien toiveet ja vaatimukset tieteen avoimuudesta. Eettisessä ennakoarvioinnissa aineistonhallinnan kysymykset ovat usein haasteellisia, sillä tieteen avoimuuden rinnalla on tarkasteltava myös eettisiä ulottuvuuksia ja tietosuoja.

Tilaisuuden tavoite on antaa tietopaketti aineistonhallinnasta ja tarjota mahdollisuus keskustella aiheesta eettisen arvioinnin näkökulmasta esitysten lomassa ja niiden jälkeen.

Osallistujiksi toivomme erityisesti toimikuntien puheenjohtajia ja esittelijöitä, mutta myös toimikuntien jäsenet ovat lämpimästi tervetulleita.

Ohjelma

- Klo 12:00 Tilaisuuden avaus (Sanna Kaisa Spoof, tutkimuseettinen neuvottelukunta) ([esitys.pdf](#) ([20151026_EEA_TENK.pdf](#)))
- Klo 12:10 Tutkimusrahoittajien vaatimukset aineistonhallinnalle (Katja Fält, tietoarkisto) ([esitys.pdf](#) ([20151026_EEA_Rahoittajat_KF.pdf](#)))
- Klo 12:30 Tutkittavien informointi (Arja Kuula-Luumi, Tietoarkisto) ([esitys.pdf](#) ([20151026_EEA_tutkittavien_informointi_akL.pdf](#)))
- Klo 13:15 Tietoarkiston palvelut aineistonhallinnassa (Katja Fält, Tietoarkisto) ([esitys.pdf](#) ([20151026_EEA_FSDn_palvelut_KF.pdf](#)))
- Klo 13:30 Kahvitauko
- Klo 14:00 Keskustelu
- Klo 14:50 TENK:n ja eettisten toimikuntien yhteistyö ja keskustelutilaisuudet jatkossa (Sanna Kaisa Spoof)

Lisätiedot:

- [Arja Kuula-Luumi](http://www.fsd.uta.fi/fi/vhtevstiedot/henkilokunta.html#arja_kuula-luumi) (http://www.fsd.uta.fi/fi/vhtevstiedot/henkilokunta.html#arja_kuula-luumi)

viimeksi päivitetty 2015-10-30

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan syysseminaari 25.11.2015, Tieteiden talo

TEKIJYYS TIETEESSÄ - AUTHORSHIP IN SCIENCE

Tieteellisten julkaisujen tekijyys kansainvälisenä tutkimuseettisenä haasteena

OHJELMA / PROGRAMME

9:30 Coffee

10:00 Authorship and research integrity

Does it matter who the author is?

Chair, Dr **Krista Varantola**, Finnish Advisory Board on Research Integrity (TENK)

Authorship: reward and responsibilities

Chief Executive Editor, Dr **Sabine Kleinert**, *The Lancet*

Discussion

Who is the author? More questions than answers

Dr **Pekka Louhiala**, University of Helsinki; TENK

Discussion

12:00 - 13:00 Lounastarjoilu, 2. krs / Lunch, 2nd floor

13:00 Eri tieteenalojen näkökulmia tekijyyteen

Professori, biofysiikka, **Ilpo Vattulainen**, Tampereen teknillinen yliopisto

Professori (ma.), suomen kieli, **Anne Mäntynen**, Jyväskylän yliopisto, Suomen tiedekustantajien liitto (pj)

Julkaisukohtainen kirjoittajien lukumäärä tieteellisissä julkaisuissa: kansainvälinen kehitys ja tieteenaloittaiset erot OKM-julkaisuaineistossa

Suunnittelija **Janne Pölönen**, Julkaisufoorumi

Keskustelua

14:15 - 14:30 Tauko

14:30 Tekijyys, tutkimusetiikka ja tutkimusvilpin ennaltaehkäisy

Rahoittajaorganisaatio ja tutkimusetiikka

Johtaja **Pentti Pulkkinen**, Suomen Akatemia

Tekijyyteen liittyvät haasteet Tutkimuseettisen neuvottelukunnan arjessa

Pääsihteeri **Sanna Kaisa Spoof**, TENK

Keskustelua

15:15 Tarvitaanko tieteenalakohtaisia, kansallisia pelisääntöjä tekijyyden määrittämiseksi? Loppukeskustelu, puheenjohtajana **Krista Varantola**, TENK (pj)

15:30 Seminaari päättyy

